

Poročanje medijev o otrocih in mladih jih ne bi smelo nikoli ogroziti oz. spraviti v nevarnost. UNICEF je razvil načela in smernice za pomoč novinarjem pri poročanju o vprašanih otrok na način, ki jim omogoča, da služijo javnemu interesu, ne da bi ogrozili pravice otrok.

Spodaj lahko najdete šest krovnih načel za poročanje o otrocih, šest smernic za intervjuje z otroki in sedem načel za poročanje o vprašanih, ki se dotikajo otrok.

Šest načel poročanja o otrocih v medijih

1. Spoštujte dostojanstvo in pravice vsakega otroka v vseh okoliščinah.
2. Pri intervjuvanju in poročanju o otrocih posvečajte posebno pozornost pravici vsakega otroka do zasebnosti in zaupnosti, do pravice, da se njegovo mnenje sliši, da sodeluje pri odločitvah, ki ga zadevajo, in da je zaščiten pred tem, da bi utrpel dodatno škodo ali bil žrtev maščevanja zaradi novinarskega poročanja.
3. Zaščita najboljšega interesa otroka mora prevladati nad vsemi drugimi namerami, vključno pri aktivnostih povezanih z zagovorništvom otrokovih vprašanj in promocijo otrokovih pravic.
4. Ko poskušate določiti največjo korist otroka, upoštevajte tako otrokovo pravico, da se upošteva njegovo mnenje kot njihovo starost in zrelost.
5. Posvetujte se s tistimi, ki najbolj poznajo otrokov položaj in lahko najboljše ocenijo politične, družbenih in kulturne posledice poročanja o otroku.
6. Ne objavljajte zgodb ali slik, ki bi lahko postavile otroka, njegove brate in sestre ali vrstnike v nevarnost, tudi če je njihova identiteta spremenjena, zakrita ali se ne uporablja.

Šest smernic za intervjuje z otroki

1. Otrokom ne škodujte. Izogibajte se vprašanjem, predpostavkam in komentarjem, ki so obsojajoči, ne upoštevajo različnih kulturnih praks, so ponižujoči do otrok, jih izpostavljajo potencialnim nevarnostim ali lahko sprožijo podoživljanje travmatične izkušnje (retravmatizacija).
2. Otroka ne diskriminirajte na način, da jih namerno izberete za intervju zaradi njihovega spola, rase, starosti, verske pripadnosti, ekonomskega položaja, izobrazbe ali fizičnih značilnosti.
3. Ne potvarjajte dogodkov in dejstev. Otroka ne sprašujte po dogodkih, pri katerih niso bili prisotni ali niso del njihove izkušnje.
4. Zagotovite, da so otroci in njihovi skrbniki obveščeni o tem, da se pogovarjajo z novinarjem. Razložite jim namen intervjuja in na kakšen način bo uporabljen.
5. Pridobite dovoljenje otroka in njihovih skrbnikov za izvajanje intervjujev, snemanje in fotografiranje. Če je možno pridobite dovoljenje v pisni obliki. Dovoljenje mora biti pridobljeno brez kakršne koli oblike prisile in v okoliščinah, ki zagotavljajo, da so bili otroci in njihovi skrbniki predhodno obveščeni, da bo njihova zgodba ali deli zgodbe lahko predstavljeni na lokalni in globalni ravni. To lahko zagotovite le, če pridobite dovoljenje v maternem jeziku otroka in je bila končno privoljenje sprejeto po posvetu z odraslo osebo, ki ji otrok zaupa.
6. Pozorni bodite na to, kje in kako poteka intervju z otrokom. Pri tem omejite število poročevalcev in fotografov. Poskrbite, da je otrokom udobno in da lahko brez pritiska pripovedujejo svojo zgodbo. Pri izbiri avdiovizualnih materialov morate upoštevati možne

sugestije, ki jih ustvarjajo in , kako bodo te vplivale na otroka, njegovo življenje ter pripoved. Zagotovite, da otroci ne bodo izpostavljeni nevarnostim, če pokažejo svoj dom.

Sedem smernic za poročanje o otrocih

1. Ne stigmatizirajte otroka; izognite se dodatni stigmatizaciji, kategorizacijam ali opisom, ki otroka izpostavljajo dodatnim tveganjem, vključno z izpostavljenostjo fizični ali psihološki škodi, dolgotrajnim zlorabam, diskriminaciji ali zavračanju s strani lokalne skupnosti, katere del je otrok.
2. Otrokovo zgodbo ali njegovo podobo vedno umestite v kontekst, ki naj bo točen.
3. Vedno spremenite ime in skrijte vizualno identiteto otroka, ki je:
  - žrtev spolne zlorabe ali izkoriščanja,
  - povzročitelj fizičnega nasilja ali spolne zlorabe,
  - okužen z virusom HIV ali živi z aidsom, razen če otrok ter njegov starš ali skrbnik poda polno soglasje in je v celoti obveščen o morebitnih posledicah takega razkritja,
  - obtožen ali obsojen kaznivega dejanja.
4. V okoliščinah, kjer obstaja (potencialno) tveganje, da bo otrok utrpel škodo ali bil žrtev maščevanja, spremenite ime in zakrijte vizualno identiteto vsakega otroka, ki je:
  - sedanji ali nekdanji otrok vojak,
  - prosilec za azil, begunec ali notranje razseljena oseba.
5. V nekaterih primerih je razkritje otrokove identitete (imena in/ali njegove prepoznavne podobe) v najboljšem interesu otroka. Vendar je treba pri tem otroka še vedno zaščititi pred škodo in mu zagotoviti dostop do ustrezne pomoči, če je zaradi izpostavljenosti deležen stigmatizacije ali povračilnih ukrepov. Na primer:
  - ko otrok vzpostavi stik z novinarjem, ker želi uveljavljati svojo pravico do svobode izražanja in pravico, da je njegov glas slišan,
  - če je otrok del aktivističnega gibanja ali se družbeno angažira in želi biti kot tak tudi opredeljen,
  - če je otrok vključen v psihosocialni program in je uveljavljanje pravice do razkritja njegovega imena in identitete sestavni del njegovega zdravega razvoja.
6. Potrdite točnost otrokove zgodbe, bodisi s pomočjo drugih otrok ali odrasle osebe; najbolje oboje.
7. Ko ste v dvomih ali obstaja tveganje za otroka, raje poročajte o splošnih razmerah otrok v podobnem položaju, ne o posameznem otroku – ne glede na to, kakšno novičarsko vrednost ima zgodba.